

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kommunala pensioner, lagen om statens pensioner, ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om kommunala pensioner, lagen om införande av lagen om kommunala pensioner och lagen om införande av lagen om statens pensioner

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 november 2011 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om kommunala pensioner, lagen om statens pensioner, ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om kommunala pensioner, lagen om införande av lagen om kommunala pensioner och lagen om införande av lagen om statens pensioner (RP 96/2011 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

- arbetsmarknadsjurist Marja Isomäki, finansministeriet
- jurist Karoliina Kiuru, Keva
- arbetsmarknadsjurist Keijo Karhumaa, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- arbetsmarknadsjurist Anne Sarvi, Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund Jyty
- jurist Pekka Pietinen, Löntagarorganisationen Pardia rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av social- och hälsovårdsministeriet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

PROPOSITIONEN

I denna proposition föreslås det att lagen om kommunala pensioner och lagen om statens pensioner ändras. Enligt förslaget ska till dem fogas bestämmelser om hur engångsförhöjningar av primära förmåner inverkar på beloppet av kommunal pension respektive statlig pension. En primär förmån som innefattar en engångsförhöjning ska dras av från pensionen till sitt förhöjda belopp. I fråga om en pension från vilken en pri-

mär förmån redan har avdragits görs enligt förslaget inte någon ny samordning enbart för att beloppet av en primär förmån eller pensionsbeloppet förändras på grund av en engångsförhöjning.

Det föreslås dessutom att en anställd eller arbetstagare som går i ålderspension utan förtidsminskning som 62-åring efter att ha lyft arbets-

löshetsdagpenning för tilläggsdagar inte ska kunna beviljas ålderspension retroaktivt.

Bestämmelsen om omvandling av deltidspension till ålderspension som är lika stor som deltidspensionen när pensionstagaren fyller 68 år revideras så, att livslängdskoefficienten tillämpas först när pensionstagaren på ansökan beviljas ålderspension. Ålderspension grundad på ansökan kan i fortsättningen erhållas även om pensionstagaren fortsätter att arbeta deltid efter det att han eller hon fyllt 68 år.

Dessutom föreslås till lagarna bli fogade nya bestämmelser med stöd av vilka en deltidspensionerad anställd eller arbetstagares arbetsavtal som gäller deltidsarbete sägs upp utan att den anställda eller arbetstagaren är skyldig att arbeta utan uppsägningstiden eller så att hans eller hennes arbetstid annars minskar under uppsägningstiden anses uppfylla villkoren för erhållande av deltidspension i sex veckor från arbetstidsminskningens början, dock inte efter uppsägningstidens utgång. Bestämmelsens huvudsakliga syfte är att det ska bli enklare att verkställa lagarna i fråga.

Bestämmelsen om justering av beloppet av deltidspension föreslås bli ändrad på ett sätt som möjliggör en sådan ändring av vedertagen avgörandepraxis att deltidspensionens belopp inte justeras när det förändrats med omkring 10 procent, vilket nu är fallet, utan först när en permanent omkring 15 procent stor förändring i förvärvsinkomsterna av deltidsarbete har inträffat. Detta minskar pensionsanstaltens verkställighetsarbete och administrationskostnader. Ändringen förbättrar de deltidspensionerades pensionsskydd i viss mån i sådana fall där förvärvsinkomsterna av deltidsarbete permanent har stigit med mer än 10 men mindre än 15 procent. I allmänhet har justeringar av deltidspensionsbeloppen berott på ökade förvärvsinkomster.

Den retroaktiva tidsfristen för indragning, justering och avbrytande av invalidpension föreslås bli förlängd till två år från nuvarande ett år. Ändringen minskar möjligheterna att grundlöst

få pension och förbättrar möjligheterna att återkräva pensioner som betalats utan grund.

Det föreslås att avdraget av primära förmåner från arbetspension ska lindras så, att primära förmåner inte längre minskar arbetspension som har intjänats på basis av arbete som utförts jämsides med den primära förmånen. Ändringen förbättrar de berörda personernas pensionsskydd.

Till de nämnda lagarna föreslås också bli fogade bestämmelser med stöd av vilka pensionsanstalten har möjlighet att meddela ett interimistiskt beslut om beviljande av pension i situationer där handläggningen av pensionsansökan av någon anledning pågår så länge att pensionssökandens försörjning kan äventyras.

Det föreslås också att lagen om kommunala pensioner ska kompletteras med en ny bestämmelse om eventuell försättning av medlemssamfund i konkurs. Konkursboet kan enligt förslaget kvarstå som medlemssamfund i Keva och behöver inte teckna en ny arbetspensionsförsäkring för konkurstiden.

I de pensionslagar som nämns ovan görs enligt förslaget också vissa justeringar som gör verkställigheten klarare samt vissa tekniska justeringar.

Vidare föreslås det att ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om kommunala pensioner ändras, liksom också lagen om införande av lagen om kommunala pensioner och lagen om införande av lagen om statens pensioner. Ändringarna syftar till att underlätta verkställigheten av pensionsskyddet och sänka verkställighetskostnaderna. Det föreslås att bestämmandet av familjepension som beviljas efter personer som gått i pension före 2006 ska ändras så, att familjepensionen även i dessa situationer bestäms på grundval av den pension som förmånslåtarens haft vid sin död och att ingen separat ny samordning av familjepensionen ska göras längre.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012. Bestämmelsen om lindring av avdraget av primära förmåner avses dock bli tillämpad först från och med den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 22 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml
Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Esko Salo.